

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ
พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

โดยที่การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ ดังนั้น เพื่อให้การบริการและการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการในด้านการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกระบบและทุกระดับการศึกษา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

เพื่อให้การตรากฎหมายเป็นไปตามเจตนารมณ์ข้างต้น รัฐบาลจึงได้เสนอให้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

๒.๑ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

๒.๑.๑ คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น และได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล (มาตรา ๕)

๒.๑.๒ กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนร่วม สถานศึกษาเอกชนการกุศล ที่จัดการการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานได้รับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐ โดยสถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้อง กับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนร่วม การจัดการศึกษา เฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจน บริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการ สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ให้สถานศึกษา

หมายเหตุ – คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ประชาชนต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบและยึดถือด้วยบทกฎหมายเป็นสำคัญ

ระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือ จำนวนที่เหมาะสม สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษาให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (มาตรา ๗ -มาตรา ๑๐)

๒.๒. การส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

๒.๒.๑ กำหนดให้มืองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ วาระ และการพันตำแหน่ง โดย คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเสนอกำหนด หลักสูตร การกำหนดมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินและการทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ รวมทั้ง หลักเกณฑ์ วิธีการ การได้มาและจำนวนเงินค่าตอบแทนพิเศษของครูการศึกษาพิเศษ พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการของหน่วยงานในทุกสังกัดที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ รวมทั้งอนุมัติโครงการหรือ แผนงานที่จะใช้เงินกองทุนในส่วนที่เกินกว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุน วางระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับ คนพิการ การอุดหนุนทางการศึกษา การจัดสรรเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการของสถานศึกษา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวมทั้งศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ ส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างบูรณาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการ การศึกษาสำหรับคนพิการ รวมทั้งสนับสนุนโครงการเพื่อสิทธิทางการศึกษาของคนพิการ ปฏิบัติงานอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ (มาตรา ๑๒-มาตรา ๑๗)

๒.๒.๒ ให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการ รวมทั้งให้มีหน้าที่ วิจัย และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ในสถานศึกษา วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ รวมทั้งประเมินและรายงานผลต่อคณะกรรมการให้สำนักงานเขตพื้นที่ดำเนินการจัดการศึกษาโดยเฉพาะ การจัดการเรียนร่วม การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙)

๒.๒.๓ ให้มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ และมีคณะกรรมการบริหารกองทุน มืองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ วาระ และการพันตำแหน่ง การลงทุน การหาประโยชน์และการจัดการกองทุนการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน และการตัดหนี้เป็นสัญญาการรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง (มาตรา ๒๑ – มาตรา ๒๖)

๓. บทบัญญัติที่คุ้มครองประชาชน

คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น และได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนร่วม การจัดการศึกษา เฉพาะความพิการ รวมถึงการให้ บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจน บริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือ จำนวนที่เหมาะสม สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษาให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (มาตรา ๕ – มาตรา ๙)

หมายเหตุ – คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ประชาชนต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบและยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

เนื่องจาก โดยที่พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติให้ครูการศึกษาพิเศษซึ่งทำการสอนคนพิการต้องมีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป ทำให้ไม่สามารถแต่งตั้งครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรีเป็น ครูการศึกษาพิเศษได้ มีผลให้ครูการศึกษาพิเศษซึ่งทำการสอนคนพิการมีไม่เพียงพอ และให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ดังนั้นสมควรแก้ไขเพิ่มเติม

๒. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

๒.๑ เพิ่มบทนิยามคำว่า “ครูการศึกษาพิเศษ” ให้มีความหมายกว้างขึ้นและครอบคลุมครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ ระดับปริญญาตรี รวมทั้งเห็นควรปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ (มาตรา๓)

๒.๒ ให้มีคณะกรรมการ (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้แทนขององค์การคนพิการ เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการสภาการศึกษา อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสุขภาพจิต ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสิบสี่คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูง โดยในจำนวนนี้ต้องมีบุคคลซึ่งเป็นผู้แทนขององค์การคนพิการ แต่ละประเภทจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

ให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษแต่งตั้งข้าราชการในสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นผู้ช่วยเลขานุการ(มาตรา ๔)

หมายเหตุ – คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ประชาชนต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบและยึดถือด้วยทกกฎหมายเป็นสำคัญ

๓. บทบัญญัติที่คุ้มครองประชาชน

เพื่อเพิ่มครูการศึกษาพิเศษซึ่งทำการสอนคนพิการต้องมีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป ทำให้คนพิการได้รับโอกาสทางการศึกษาที่สามารถแต่งตั้งครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรีเป็น ครูการศึกษาพิเศษได้ มีผลให้ครูการศึกษาพิเศษซึ่งทำการสอนคนพิการมีเพียงพอ

หมายเหตุ-คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นอย่างถูกต้องนั้น ประชาชนจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ
